

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
HOTĂRÂRE

**privind Comunicarea comună a Comisiei Europene și Înaltului Reprezentant
pentru afaceri externe și politica de securitate către Parlamentul European,
Consiliu, Comitetul Economic și Social European
și Comitetul Regiunilor
Revizuirea politicii europene de vecinătate
JOIN (2015) 50**

În temeiul prevederilor art.67 și ale art.148 din Constituția României, republicată, ale Legii nr.373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene și ale art.160 - 185 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. – Luând în considerare opinia nr. 4c - 19/361 adoptată de Comisia pentru afaceri europene, în ședința din 31 martie 2016, Camera Deputaților:

1. Observă că evoluțiile din regiune începând cu 2004, dar în special cele din ultimii ani, au demonstrat că politica europeană de vecinătate (PEV) nu a fost întotdeauna în măsură să reacționeze prompt și în mod adecvat la schimbările rapide și la circumstanțele dificile.

Observă că PEV a întâmpinat serioase dificultăți în a-și îndeplini obiectivele principale de promovare a păcii, stabilității și prosperității; de aceea, PEV necesită un proces de readaptare/revizuire.

2. Consideră că politica de vecinătate trebuie să fie în deplină coeziune și adecvare cu Strategia de Securitate Globală în curs de elaborare; subliniază că modificările necesare sunt de substanță, de concept, nu numai de formă și apreciere a nuanțelor.

3. Reamintește că până în anul 2008 am asistat la o politică a Uniunii Europene de export de valori și influență, de forță transformativă și *soft power* care a dus la efecte majore ale politicii de extindere și politicii de vecinătate, prin creșterea atractivității Uniunii Europene; acea Uniune Europeană era extrovertită și solidară cu vecinătatea sa, chiar dacă politica de vecinătate a fost constant subfinanțată.

După criza datoriilor suverane, retragerea Federației Ruse din Tratatul privind Forțele Armate Convenționale din Europa în 2007 și evenimentele din Georgia, am constatat o implozie și o revenire spre sine, spre probleme interne ale UE, fapt ce a determinat tentația salvării individuale a cetățenilor statelor din vecinătate și reducerea atractivității Uniunii Europene.

4. Constată că , deși NATO a trecut în urmă cu doi ani de la organizarea de pace la cea de criză, Uniunea Europeană păstrează în mod inerțial un *leadership* de pace, înclinat spre soluții agreate la nivelul larg al societății, pus în practică prin procese îndelungate și minuțioase, vădit inadecvat în condiții de criză majoră, crize suprapuse și interdependente și cu un impact public major.

Consideră că este necesar un *leadership* de criză, capabil să gestioneze marile teme și crize în mod eficient și la timp, să dea încredere cetățenilor europeni.

Subliniază că descurajarea costă mult mai puțin decât războiul propriu-zis, atât la nivel militar cât și la nivel civil, sau al componentelor cibernetice ori de război informațional în care Europa este deja angrenată, precum și statele de la frontiera sa estică.

Crede că investiția reală în vecinătate și în Europa însăși trebuie făcută pe aceste dimensiuni, și trebuie făcută la un nivel credibil, dând încredere statelor membre, cu precădere celor de la frontiera estică, dar și statelor cuprinse în politica de vecinătate.

5. La act cu maximă îngrijorare de gravitatea și caracterul excepțional al crizelor din vecinătatea frontierelor externe ale Uniunii Europene, atât din est cât și din sud, având drept consecință moartea a sute de mii de oameni în războaie, naufragii și atentate teroriste și apreciază că riscul pierderii în continuare a unor vieți este unul foarte mare.

6. Consideră că Uniunea Europeană nu poate fi învinovățită de această situație, dimpotrivă, Uniunea reușind să atenueze stările conflictuale și să salveze vieți; actor global de cea mai bună factură, pacificator și negociator cu repere de înaltă calitate și moralitate, Uniunea Europeană nu poate și nu trebuie să răspundă la violență într-un mod primitiv, dar trebuie să-și consolideze viteza de reacție și capacitatea de intervenție, inclusiv militară, pentru a descuraja acele grupări criminale și state care au consacrat „barbaria” drept strategie politică pe termen nedefinit.

În același timp, ar trebui organizate campanii de informare proporționale cu ambiția de actor global a Uniunii Europene, care să contracareze propaganda forțelor destabilizatoare atât din sud cât și din est și să prezinte beneficiile asocierii cu Uniunea Europeană.

Consideră că un exemplu de comunicare defectuoasă se găsește chiar în textul comunicării: „*Sărăcia, inegalitatea, sentimentul de nedreptate, corupția, slaba dezvoltare economică și socială și lipsa de oportunități, în special pentru tineri, pot fi surse ale instabilității care sporesc vulnerabilitatea la radicalizare*” și solicită Comisiei Europene și Înalțului Reprezentant să nuanțeze astfel de afirmații, întrucât crimele oribile comise de teroriști nu pot fi în nici un fel relativizate prin justificări de natură economică sau socială, așa cum nu pot fi nici măcar explicate.

7. Observă că PEV a reprezentat, încă de la lansarea sa în urmă cu 12 ani, un instrument menit să determine apropierea partenerilor de valorile și de prosperitatea europeană și că nu a fost concepută pentru a opera în situații de gravitatea celor sus-menționate.

8. Reamintește că a susținut în toate opiniile și analizele sale faptul că dreptul la viață este primul în ierarhia drepturilor omului și că toate politicile și acțiunile Uniunii Europene ar trebui să considere dreptul la viață ca fiind principala prioritate și menține această orientare.

9. Observă că actuala revizuire a PEV reprezintă reforma cea mai cuprinzătoare a acestei politici de la începuturile sale și că revizuirea a redus ambiția transformatoare a UE, a introdus ajustarea concepției politicii la realitățile din vecinătate și a marcat o îndepărtare de abordarea tip extindere, adoptând o abordare pragmatică.
10. Consideră în continuare, că oferirea perspectivei de aderare a statelor asociate din Europa de Est ar trebui păstrată, cu atât mai mult cu cât aceasta nu poate fi realizată prin relațiile bilaterale ale statelor membre ale UE cu statele partenere; acest tip de ofertă poate influența favorabil menținerea statelor asociate pe calea europeană și ar putea spori „atractivitatea” Uniunii Europene.
11. Regretă însă accentul pus de unele state membre pe politica de vecinătate, în contrapondere cu lipsa de susținere a perspectivei de aderare a statelor partenere din est care înregistrează progrese în apropierea de Uniune.
12. Susține angajamentul UE în favoarea partenerilor din vecinătate care au încheiat acorduri de asociere și acorduri de liber schimb și salută promovarea în continuare a unui angajament sporit, diferențiat, al Uniunii, față de statele Parteneriatului estic care avansează pe calea reformelor democratice; semnaleză totuși, că după anexarea Crimeei, Parteneriatul estic nu mai poate servi pentru a rezolva problemele de mare anvergură, ci doar probleme punctuale.
13. Consideră că reforma PEV trebuie să asigure o abordare integrată și cuprinzătoare a tuturor politicilor și acțiunilor UE în vecinătate, respectiv a politicii de coeziune prin componenta cooperare transfrontalieră, a politicii de cooperare pentru dezvoltare, a politicii de extindere dar și a Sinergiei Mării Negre, ca inițiativă de cooperare regională și forum de dialog, precum și a Strategiei Dunării.
14. Consideră că suportul Uniunii Europene pentru partenerii estici care au încheiat acorduri de asociere îi obligă pe aceștia să realizeze reformele la care s-au angajat, indiferent de alterarea mediului social, prin intervenții externe care conțin toate metodele de presiune și care se bucură de o finanțare excesivă; consideră că resurselor angajate de Federația Rusă pentru destabilizarea Republicii Moldova, Ucrainei și Georgiei trebuie să li se răspundă prin măsuri și mecanisme adecvate de sprijin, în registrul specific standardelor și valorilor Uniunii Europene.
15. Salută ratificarea Acordului de asociere al Uniunii Europene cu Republica Moldova și recomandările făcute la 15.02.2016 Republicii Moldova de către Consiliu, pentru accelerarea reformelor, în special cele privind depolitizarea instituțiilor de stat, combaterea corupției sistemice, asigurarea independenței sistemului judiciar și a autorităților de aplicare a legii, rezolvarea cazurilor de fraudă care i-au afectat sistemul bancar în 2014 și recuperarea fondurilor deturnate; încurajează politicienii proeuropeni de la Chișinău ca, prin unitate, opțiuni de interes general și moralitate, să relanseze Republica Moldova ca „exemplu de succes” al politicii de vecinătate.

16. Salută intrarea în vigoare la 1 ianuarie 2016 a Acordului de Asociere și Liber Schimb dintre Uniunea Europeană și Ucraina și își exprimă speranța că referendumul din Olanda programat pentru data de 6 aprilie 2016 nu va afecta procesul de ratificare; regretă instabilitatea politică din Ucraina, accentuată de lipsa unității în cadrul Guvernului, atacurile cibernetice, datoria creată prin încetare de plăți către Federația Rusă și mai ales de ritmul lent al reformelor.

17. Salută progresele consemnate în ultimele rapoarte ale Comisiei din decembrie 2015, care atestă că Georgia și Ucraina îndeplinesc în prezent cerințele prevăzute în planurile de acțiune privind liberalizarea vizelor și își exprimă speranța că atât Consiliul, cât și statele membre vor aproba acordarea regimului de călătorii fără viză pentru cele două țări, în cel mai scurt timp posibil.

18. Se raliază opiniei din Raportul referitor la revizuirea politicii europene de vecinătate [2015/2002(INI)] al Comisiei pentru afaceri externe a Parlamentului European, potrivit căreia UE ar trebui să conceapă mecanisme eficiente de sprijinire a țărilor partenere performante afectate de măsuri represive, de constrângere comercială sau de agresiune militară directă din partea unor țări terțe.

19. Consideră că statele asociate, respectiv Republica Moldova, Georgia și Ucraina ar trebui să fie beneficiarele celei mai importante părți a acestei politici, care să conțină inclusiv perspectiva integrării europene, deci transformarea politicii de vecinătate în viitoare politică de extindere.

20. Constată că România este printre cele mai active state membre pentru asigurarea unui loc important al PEV în agenda Uniunii.

21. Consideră că România poate furniza consultanță și sprijin Republicii Moldova, Georgiei și Ucrainei pentru implementarea acordurilor de asociere, promovând astfel interesele Uniunii Europene pe regiunea estică, concret putând oferi expertiză în special în următoarele domenii: energetic, administrativ, bună guvernare, justiție, sistem bancar și economie.

22. Reamintește că politica de vecinătate și Parteneriatul estic vor fi calibrate în funcție de strategia europeană de securitate, care va fi adoptată de către Consiliul European din vara anului în curs.

23. Susține propunerile referitoare la dezvoltarea componentei de securitate și aprofundarea cooperării cu statele partenere privind aspectele legate de reforma sectorului de securitate, prevenirea conflictelor, anihilarea rețelelor teroriste, de crimă organizată și trafic de persoane, contracararea curenților extremist/radicaliste în țările respective.

Constată totuși că noua focalizare pe securitate și migrație este de natură să mărească provocările de coerență existente, întrucât o contribuție eficientă la PEV în aceste domenii va necesita o coordonare intensă, cu o serie de reprezentanți din Comisia Europeană, Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), statele membre, agențiile UE și organizațiile internaționale relevante.

24. Susține necesitatea unei abordări strategice a PEV, echilibrată între componentele mediteraneană și estică dar aplicată de o manieră distinctă, pe baza principiilor diferențierii și responsabilității, care să țină seama într-o măsură mult mai concretă de aspirațiile fiecăruia dintre parteneri, de voința politică și progresele efective, în special cele privind asigurarea statului de drept, a independenței și eficacității sistemelor judiciare.

25. Remarcă îndepărtarea noii PEV de abordarea „mai mult pentru mai mult” datorită imposibilității de a suplini lipsa de voință politică; își exprimă îndoiala că vor putea fi identificate ”modalități mai eficiente de a susține în dialogul cu partenerii săi oportunitatea inițierii unor reforme fundamentale” în aceste cazuri.

26. Apreciază că noua formulă a PEV nu reprezintă nici o revizuire completă a vechiului PEV și nici o viziune strategică a relațiilor UE cu vecinii săi.

Constată că în efortul său pentru un ton mai pragmatic, noua PEV trebuie să se concentreze mai bine pe realități semnificative, cum este modul în care UE ar trebui să relaționeze cu vecinii vecinilor săi; având în vedere incertitudinea asupra redefinirii relațiilor cu, de exemplu, Rusia, este neclar dacă Înaltul Reprezentant va fi în măsură să facă modificările necesare în strategia globală a UE privind politica externă și de securitate, pe care o va prezenta Consiliului European din iunie 2016.

Își exprimă îngrijorarea față de faptul că, în forma revizuită, PEV pare că se deplasează mai mult către politica externă tradițională, care presupune doar cooperarea politică și economică la nivel bilateral cu țările terțe, în detrimentul promovării modelului european.

27. Exprimă rezerve față de evaluarea că noua abordare ar fi mai realistă, deoarece reducerea ambițiilor UE ar putea genera un rabat de la propriile valori și principii; în acest caz s-ar putea deduce că a realiza ”parteneriate mai eficiente” echivalează cu negarea valorilor și principiilor care stau la baza Uniunii.

28. Observă că în noua formulă a PEV, prioritățile parteneriatului ar putea reprezenta cel mai mic numitor comun între UE și statele partenere; acestea din urmă ar putea opta pentru o politică de vecinătate "à la carte" evitând aspectele sensibile ale PEV legate de conflictele înghețate, democrație și drepturile omului.

29. Ia act că pentru a simplifica metodologia PEV, rapoartele anuale de progres ar trebui să fie înlocuite cu un nou stil de evaluare axat pe atingerea obiectivelor stabilite de comun acord și că rapoartele de țară se vor concentra pe obiectivele convenite în comun, în timp ce aspectele legate de valorile europene vor fi evaluate periodic în rapoarte separate; semnaleză riscul ca în absența unor condiționalități certe, unele state partenere să reducă conformitatea cu standardele Uniunii Europene, până la niveluri inacceptabile.

30. Susține consolidarea parteneriatelor pentru mobilitate în cadrul vecinătății, inclusiv migrația circulară, care ar deschide rute sigure și legale pentru migranți, dar numai în condițiile în care autoritățile statelor partenere care se confruntă cu fenomene de radicalizare dovedesc un angajament total în lupta împotriva terorismului.

31. Apreciază ideea stabilirii unor formate de dialog și cooperare cu vecinii vecinilor prin cadrele tematice, concept care privilegiază dialogul și cooperarea în domenii variate, de interes transversal; ia act că tematicile cheie identificate răspund provocărilor actuale din arealul vecinătății, precum migrația, energia, securitatea etc.; consideră util faptul că aceste formate ad-hoc de discuții vor aduce părțile interesate, din vecinătatea estică sau din cea sudică, alături de statele UE, țările PEV și partenerii regionali, instituțiile financiare internaționale, organizațiile internaționale și alți donatori.

Solicită totuși clarificări privind gradul de instituționalizare al acestor cadre, relația dintre noile cadre și platformele de cooperare existente, cum ar fi cele privind energia în cadrul Uniunii pentru Mediterana și Parteneriatului estic sau procesele Rabat și Khartoum în domeniul migrației.

Semnaleză că prin instituirea unor forme organice paralele de cooperare regională care să depășească cadrul Parteneriatului estic și pe acela al Uniunii pentru Mediterana, vechiul model al formațiunilor statice de state grupate în cele două platforme își diminuează importanța, astfel că nu este clar dacă noile cadre vor completa sau vor desființa vechile platforme de cooperare regională.

32. În contextul în care comunicarea analizată își propune să realizeze o mai clară focalizare pe prevenirea și gestiunea crizelor, regretă că nu a fost prevăzut și un palier al intervenției decisive în plan politic, umanitar și de securitate; observă că adaptarea acțiunii europene din cadrul PEV la situația de fapt poate fi realizată doar până la o anumită limită; apreciază că absența acestui palier poate fi compensată de sinergia cu alte politici, dar semnaleză că atunci când cele mai multe și mai grave aspecte ale situației de fapt cad în sarcina altor politici, se pune problema utilității PEV înseși.

33. Apreciază că pentru constituirea unei PEV mai strategice care să realizeze echilibrul necesar între valorile și interesele sale, UE ar trebui:

- să susțină geometria variabilă, prin oferirea de stimulente financiare și politice substanțiale statelor partenere performante și menținerea unui cadru simplificat cu vecinii mai puțin ambițioși;
- să conecteze în mod eficient agendele de politici prin consolidarea legăturilor strategice și financiare între PEV, politica externă și de securitate comună și politica în domeniul migrației;
- să păstreze angajarea statelor membre, prin prezentarea unei foi de parcurs politice cu propuneri concrete de cadre tematice care să completeze cadrele multilaterale ale PEV.

34. În condițiile în care principala prioritate a Politicii de vecinătate pentru următorii 3-5 ani este stabilizarea statelor partenere, semnaleză că realizarea acestui obiectiv impune o poziționare intransigentă și utilizarea mijloacelor diplomatice și resurselor politice ale Uniunii Europene, precum și reținerea unor state membre de a bloca deciziile majorității.

35. Ia act că stabilizarea include și consolidarea economică, dar semnaleză că resursele aflate la dispoziția UE până în 2020 pentru acțiunile sale în calitate de „actor global”, în cadrul financiar multianual, reprezintă numai 6% din bugetul total și acoperă toate programele aferente, inclusiv asistența pentru dezvoltare și cooperare, astfel încât, angajarea unor acțiuni de sprijin economic masiv nu va fi posibilă, statele partenere trebuind să-și construiască strategii de dezvoltare bazate pe resurse proprii.

În acest context, consideră că afirmații din comunicare, precum: „*Politica de vecinătate ar trebui să contribuie la transformarea țărilor partenere în locuri în care oamenii să dorească să își construiască viitorul...*” va fi foarte dificil de realizat fără alocări substanțiale de fonduri.

Constată că asistența UE pentru dezvoltare și cooperare, deși a investit de-a lungul anilor sute de miliarde de euro în statele din vecinătate, nu a produs efectele scontate; de aceea ar trebui revizuit cadrul de distribuire a fondurilor, în așa fel încât statele care folosesc aceste fonduri în mod impropriu să nu mai fie finanțate.

Propune utilizarea integrată a bugetelor alocate acestor politici, sub coordonarea SEAE, precum și utilizarea unor praguri și a unor liste de priorități care să fie compatibile cu obiectivele UE în spațiile geografice respective.

36. Susține ideea unui cadru comun pentru dezvoltarea relațiilor atât cu vecinătatea estică, cât și cu cea sudică, dar respinge opinia că PEV revizuită ar trebui să rămână un cadru unic pentru relațiile UE cu regiunea PEV în ansamblul său, întrucât, confruntată cu rezistența unei puteri regionale extrem de implicate atât în est cât și în sud, nu este cert că noua PEV va reuși să își atingă obiectivele majore; în caz de insucces al PEV, ar trebui să rămână active alte instrumente și platforme de cooperare regională, ca de exemplu Sinergia Mării Negre, ale căror obiective sunt complementare cu cele ale PEV.

37. Consideră că o abordare de tip cantitativ pentru a determina intensitatea acțiunii Uniunii și resursele alocate, eventual pe baza numărului de victime, sau numărului de locuitori ar dezavantaja statele partenere din Est, care sunt cele mai apropiate de valorile europene și care pot atinge mai repede standardele europene ale statului de drept și bune guvernante; apreciază ca asigurarea flancului estic al Uniunii ar putea reprezenta cheia succesului și în flancul sudic; de aceea respinge varianta ca alocările să se facă prin algoritmul ”două treimi pentru Sud, o treime pentru Est”, întrucât s-ar încălca un principiu de bază al politicii de vecinătate, anume dimensionarea alocărilor în funcție de succesul reformelor și de situația respectării drepturilor omului.

Consideră că Uniunea Europeană nu poate să facă compromisuri în ceea ce privește valorile sale, că ar trebui să evite crearea de standarde duble în raport cu statele din vecinătate și că viitoarea PEV ar trebui să ofere o platformă regională integratoare de dezbatere a problemelor legate de drepturile omului, în concordanță cu principiile sale de bază.

38. Salută poziția constantă fermă și unită a Parlamentului European în ceea ce privește sancțiunile asupra Federației Ruse și evaluarea raporturilor Uniunii Europene cu Federația Rusă, pe baza criteriului aplicării depline a Acordurilor de la Minsk.

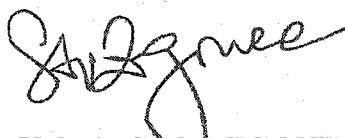
Consideră că poziția unor state membre privind revizuirea sancțiunilor se află în discordanță flagrantă cu angajamentele asumate de acele state față de Uniunea Europeană.

39. Constată că Federația Rusă și-a câștigat *de facto*, prin comportamentul agresiv din ultimii ani, un "drept de veto" la acțiunile Uniunii Europene, ceea ce înseamnă că anumite procese nu se vor mai putea desfășura decât cu acceptul Federației Ruse.

În condițiile în care Federația Rusă controlează printr-o combinație de mijloace militare, politică de forță și acțiuni subversive, situația din Siria și din estul Ucrainei și încearcă destabilizarea partenerilor din vecinătatea Uniunii Europene și a Uniunii însăși, recomandă Comisiei Europene și Înalțului Reprezentant să publice un raport privind obiectivele de politică externă ale Uniunii Europene, inclusiv cele ale PEV, care nu se pot realiza din cauza politicii Federației Ruse; raportul ar trebui să conțină și propuneri de soluționare pentru fiecare dintre acțiunile ostile respective.

Această hotărâre a fost adoptată de către Camera Deputaților în ședința din 13 aprilie 2016, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

Valeriu Ștefan ZGONEA

București, 13 aprilie 2016

Nr. 36.